

SODOBNE DRUŽBE
(19. junij 2007)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate D**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. **Vaše odgovore na izpitna vprašanja vpišite na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, tako da pobarvate krožec z ustrezno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravi odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesl niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Zadnje hitro povečanje števila nacionalnih držav je bilo povezano s/z

- A) koncem prve svetovne vojne
- B) koncem druge svetovne vojne
- C) dekolonizacijo
- D) razpadom evropskih socialističnih režimov*

2. Kako s skupnim izrazom označujemo procese, ki so bili zgodovinski predhodniki nastanka svetovne družbe?

- A) protoglobalizacija*
- B) kreolizacija
- C) merkantilizem
- D) glokalizacija
- E) protekcionizem

3. Povečevanje refleksivnosti družbenih akterjev je posebej povezano z/s

- A) povečevanjem moči družbenih skupnosti (communities)
- B) procesom individualizacije*
- C) etnonacionalizmom
- D) z nastankom nacionalnih držav

4. K. Marx je v svoji analizi kapitalizma ugotavljal, da

- A) je kapitalizem evropski pojav in da bo v glavnem ostal omejen na Evropo
- B) je v interesu kapitalističnega razreda krepitev solidarnosti v nacionalne države, ne pa ekspanzija na globalni ravni
- C) kapitalizem zaradi razrednih konfliktov, ki jih poraja, nima globalizacijskih potencialov
- C) je kapitalizem zaradi svoje ekonomske ekspanzivnosti nujno globalizacijsko naravnan*

5. Po T. H. Marshallu se je v modernih družbah obseg državljskih pravic v zadnjih treh stoletjih

- A) povečeval za vse državljane, pri čemer so bile pravnim pravicam postopoma dodane politične in socialne pravice*
- B) povečeval, pri čemer so se najprej pojavile socialne pravice, nato politične in slednjič še pravne (civil rights)
- C) zmanjševal v Evropi in povečeval v Severni in Južni Ameriki
- D) povečeval za višje sloje in hkrati zmanjševal zlasti pri socialnih pravicah za nižje sloje

6. Družbene razmere, v katerih se je (lahko) pojavila sociologija kot samostojno raziskovalno področje, je pomembno zaznamoval/a/o

- A) razpad socialističnih režimov v srednji in vzhodni Evropi
- B) Francoska revolucija*
- C) kulturna globalizacija v drugi polovici dvajsetega stoletja
- D) odkritje Amerike

7. Ključna ideja realističnega pristopa k razlagi mednarodnih odnosov je

- A) Pri raziskovanju mednarodnih odnosov je treba izhajati iz predpostavke, da odnosi med državami temeljijo predvsem na vrednotah solidarnosti in medsebojnega spoštovanja.
- B) Pri razlagi mednarodnih odnosov je treba upoštevati, da je mednarodni sistem analitično pomembnejši kot posamezne države in odnosi med njimi.
- C) Raziskovanje mednarodnih odnosov je treba opreti na statistične podatke in pozitivne metode.
- D) Odnose med državami določajo predvsem njihovi interesi in težnja po povečanju moči.*

8. Glede spreminjanja vloge nacionalne države zaradi globalizacije je med družboslovci najbolj razširjeno mnenje, da

- A) se zaradi globalizacije vloga nacionalne države ni v ničemer spremenila
- B) je zaradi globalizacije nacionalna država izgubila vse pomembne funkcije
- C) se je zaradi globalizacije občutno zmanjšala avtonomija nacionalne države*
- D) je zaradi globalizacije bolj ali manj odpravljena suverenost nacionalnih držav

9. Pri zgodnjih sociologih (npr. Engels, Weber) je pojem patriarhat označeval
- družbe, kjer se sorodstvene vezi določajo predvsem po očetovi strani
 - države, kjer večina državljanov kljub razlikam v njihovem etničnem poreklu izraža močna patriotska čustva
 - razredne odnose, ki temeljijo na lastništvu (oziroma na nelastništvu) obdelovalne zemlje
 - družbe oziroma gospodinjstva, v katerih starejši moški dominirajo nad mlajšimi moškimi in ženskami*
10. Sodobne debate o underclass-u (družbenem dnu) so posebej intenzivne med
- politiki v Latinski Ameriki
 - latinskoameriški sociologi
 - med sociologi v ZDA*
 - med azijskimi sociologi
11. Suženjstvo je bilo v ZDA odpravljeno
- suženjstvo je obstajalo samo v Latinski Ameriki, ne pa v ZDA
 - na začetku dvajsetega stoletja
 - v drugi polovici osemnajstega stoletja
 - sredi devetnajstega stoletja*
12. V kateri razlagi procesov v svetovni družbi ima zelo pomembno mesto pojem "neenaka menjava (unequal exchange)"
- Neoliberalistično pojmovanje mednarodnih odnosov
 - Realistična razlaga odnosov med državami
 - Teorija svetovnega sistema*
 - Marxova razlaga kapitalističnega sistema
13. Za migracije, ki temeljijo na strategiji "dvojnega sistema (dual system)", je značilno, da
- imajo osebe, ki so se priselile v mesta, v novem okolju visok ugled in nizek ugled v podeželskem okolju, iz katerega izvirajo
 - se osebe, ki so migrirale v mesta, preživljajo z aktivnostmi v neformalnem sektorju in z obdelovanjem vrta okrog svoje hiše
 - osebe, ki so migrirale v mesta, ohranjajo tesne ekonomske in emocionalne vezi s svojimi sorodniki na podeželju*
 - se visoko izobraženi migranti počutijo "doma" tako v državi, v katero so migrirali, kot v državi, iz katere so migrirali
14. Ena od ključnih nalog razvojno naravnane države (developmental state) v gospodarsko uspešnih vzhodnoazijskih družbah je bila/o
- transformacija kapitalističnega gospodarstva v socialistično
 - demokratizacija političnega sistema in spodbujanje aktivnosti civilne družbe
 - podržavljenje najbolj dinamičnih sektorjev gospodarstva
 - uravnavanje trga na temelju dolgoročne gospodarske strategije*
15. T. Malthus je domneval, da bo oz. bi geometrično rast prebivalstva ustavila/e le
- spolna vzdržnost
 - vojna
 - epidemične bolezni
 - lakota*
 - učinkovita kontracepcijska sredstva
16. Temeljni namen nemškega imigracijskega sistema (Gastarbeiter sistem) je bil
- omogočiti integracijo imigrantskih delavcev v nemško družbo
 - zagotoviti prihod tujih delavcev, ko so potrebni, in njihovo vračanje domov, ko niso več potrebni*
 - omogočiti asimilacijo imigrantskih delavcev v nemško družbo
 - zmanjševanje ksenofobije med nemškimi državljani
17. Razlika med mednarodnimi migracijami in turizmom je predvsem v tem, da
- se morajo turisti bolj prilagoditi načinu življenja v tuji državi kot migranti
 - se migranti preseljujejo zlasti v sosednje države, turisti pa praviloma potujejo v daljne države
 - migrirajo predvsem ženske, med turisti pa sta oba spola enkomerno zastopana
 - migranti praviloma bivajo v tuji državi dalj časa kot turisti*
18. Raziskovalci turizma (npr. Urry) razlikujejo med dvema vrstama turističnega gledanja (tourist gaze), kolektivnim (collective) in
- elitističnim
 - individualnim
 - romantičnim*
 - post-kolektivnim
19. Pablo Escobar je (bil)
- šef narkomafije v Kolumbiji*
 - kolumbijski sociolog, ki je raziskoval vzroke ekonomske odvisnosti Latinske Amerike od ZDA
 - predsednik Mehike
 - utemeljitelj viktimologije na področju raziskovanja kriminala
20. Pred dobrimi štiridesetimi leti so bili današnjih azijski tigri po bruto nacionalnem proizvodu na prebivalca podobni
- nekaterim srednjeevropskim državam (npr. Avstriji)
 - nekaterim afriškim državam (npr. Sudan in Zaire)*
 - Japonski
 - ZDA